

AHVENANMAAN MAAKUNTAPÄIVIEN SUOSTUMUKSEN HANKKIMINEN KANSAINVÄLISTEN SOPIMUSTEN VOIMAANSAATTAMISEKSI

1 Yleistä

Jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991, *itsehallintolaki*) mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa asiassa, on Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttävä määräyksen voimaansaattamista koskeva säädös, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa (itsehallintolain 59 §:n 1 mom.).

2 Voimaansaattettavat sopimukset, jotka sisältävät Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia sopimusmääräyksiä

2.1 Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Singaporen tasavallan välillä tehty sijoitussuojasopimus

(Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Singaporen tasavallan välillä tehdyn sijoitussuojasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 6/2022 vp) / Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet om investeringsskydd mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Singapore, å andra sidan (RP 6/2022 rd))¹

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Singaporen tasavallan lokakuussa 2018 allekirjoitettu sijoitussuojasopimus, *sopimus*, on luonteeltaan sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain Euroopan unionin toimivaltaan. Sijoitussuojasopimus neuvoteltiin rinnakkain EU:n ja Singaporen välisen vapaakauppasopimuksen kanssa. Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on tarkoitus saattaa voimaan hallituksen esityksessä tarkoitetulla lailla.

Sopimukseen sisältyy määräyksiä, joilla on yhtymäkohtia Suomen liittymistä Euroopan unioniin koskevan sopimuksen liitteenä olevaan pöytäkirjaan N: o 2 (SopS 103/1994), joka käsittelee Ahvenanmaan asemaa. Osa kyseisistä määräyksistä kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan, mikä merkitsee, että Ahvenanmaan erityisasema on otettu huomioon jo kyseisiä sopimus-määräyksiä neuvoteltaessa.

Sopimuksen 2.2 artiklassa vahvistetaan osapuolilla oleva sääntelyoikeus, joka kuuluu tietyin edellytyksin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan myös Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan.

Sopimuksen kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun ja täyden suojan ja turvan myöntämistä koskevaan 2.4 artiklaan, tappioiden korvaamista koskevaan 2.5 artiklaan ja pakkolunastusta koskevaan 2.6 artiklaan sisältyy kansalliseen toimivaltaan kuuluvia

¹ VN/5083/2022

määräyksiä, jotka kuuluvat itsehallintolain 18 §:n 5, 6, 8, 18, 25 ja 26 kohdan mukaan myös Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan.

Koska sopimuksen määräykset kuuluvat osittain Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, on niiden voimaansaattamista tarkoittavan lain voimaantulemiselle maakunnassa itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti saatava maakuntapäivien suostumus.

2.2 Eräiden Guernseyn kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehdyt pöytäkirjat

(Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden Guernseyn kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehtyjen pöytäkirjojen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 15/2022 vp)²/ Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av protokollen om ändring av vissa avtal om inkomstbeskattning som ingåtts med Guernsey (RP 15/2022 rd))

sekä

2.3 Eräiden Mansaaren kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehdyt pöytäkirjat

(Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden Mansaaren kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta tehtyjen pöytäkirjojen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 16/2022 vp)³ / Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av protokollen om ändring av vissa avtal om inkomstbeskattning som ingåtts med Isle of Man (RP 16/2022 rd))

Eräiden Guernseyn kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta Helsingissä 12.3.2020 ja Guernseyssä 24.4.2020 tehdyt pöytäkirjat sekä eräiden Mansaaren kanssa tuloverotuksesta tehtyjen sopimusten muuttamisesta Helsingissä 8.9.2020 ja Douglasissa 25.9.2020 tehdyt pöytäkirjat kuuluvat lainsäädännön alaan. Sen vuoksi pöytäkirjojen määräykset on tarkoitus saattaa voimaan hallituksen esityksissä tarkoitetuilla laeilla.

Alkuperäisiin Guernseyn ja Maansaaren kanssa solmittuihin verosopimuksiin on aikoinaan saatu Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

Edellä mainituilla pöytäkirjoilla muutetaan sopimusten johdantoa ja keskinäistä sopimusmenettelyä koskevia määräyksiä ja lisätään sopimukseen sopimusten väärinkäytön estämistä koskevat määräykset.

Itsehallintolain 27 §:n 36 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat veroja ja maksuja 18 §:n 5 kohdassa säädetyin poikkeuksin. Itsehallintolain 18 §:n 5 kohdassa säädetään Ahvenanmaan maakunnalle veroihin kuuluvasta lainsäädäntövallasta. Lainkohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa,

² VN/7267/2022

³ VN/7268/2022

jotka koskevat maakunnalle tulosta perittävää lisäveroa ja tilapäistä ylimääräistä tulo-veroa sekä elinkeino- ja huviveroja, maakunnalle perittävien maksujen perusteita, kunnalle tulevaa veroa.

Koska muutospöytäkirjojen määräykset kuuluvat osittain Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, on niiden voimaansaattamista tarkoittavien lakien voimaantulemiselle maakunnassa itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti saatava maakuntapäivien suostumus.

2.4 Vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn sopimuksen A liitteen 1.5 luvun mukainen monenkeskinen erillissopimus M344

(Luonnos valtioneuvoston asetukseksi ja perustelumuistioksi sopimuksen voimaansaattamisesta)⁴ / Den multilaterala separata överenskommelsen M344 i enlighet med avsnitt 1.5 i bilaga A till överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (Utkast till statsrådets förordning för sättande i kraft av överenskommelsen och föredragningspromemoria))

Vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehty sopimus (ADR-sopimus) mahdollistaa monenkeskiset erillissopimukset. Vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2008/68/EY, VAK-direktiivi) on myös säännös, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat tehdä monenkeskisiä ADR-erillissopimuksia.

Ruotsi esittää monenkeskistä ADR-erillissopimusta M344. Kyseinen erillissopimus koskee vaatimuksia poikkeavan luokituksen sallimisesta elektronisille räjäytysnalleille. Erillissopimuksen mukaan sähköisten räjäytysnallien kuljetusnimikkeitä (UN 0030, 0255 ja 0456) saa käyttää elektronisille räjäytysnalleille, vaikka elektronisille räjäytysnalleille on erilliset vuonna 2021 voimaan tulleet kuljetusnimikkeet (UN 0511, 0512 ja 0513). Sopimus M344 on voimassa 31.12.2022 saakka.

Erillissopimuksella mahdollistetaan kuljetuksen häiriöttömyys sallimalla turvallinen kuljetus aikaisemmilla luokitusmääräyksillä, sillä yrityksillä voi esimerkiksi olla aiemmin hankittuja ja näin ollen nimettyjä tuotteita. Kaikki maat eivät myöskään ole luokitelleet kyseisiä räjäytysnalleja uusien vaatimusten mukaisesti. Poikkeavasta luokituksesta huolimatta kaikkia muita kuljetusmääräyksiä on noudatettava.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta (VAK) annetun lain (719/1994) 6 §:n 4 momentin nojalla Liikenne- ja viestintävirasto voi Suomen puolesta allekirjoittaa teknisluonteisen erillissopimuksen.

Itsehallintolain 18 §:n 21 ja 22 kohdan mukaan tieliikenne ja elinkeinotoiminta (räjähdysvaaralliset aineet muilta kuin kansalliseen turvallisuuteen kuuluvilta osin) kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

⁴ VN/8561/2022

Koska monikeskeisen ADR-erillissopimuksen M344 määräykset kuuluvat ainakin osittain maakunnan lainsäädäntövaltaan, on näiden voimaansaattamissädökseen itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti saatava maakuntapäivien hyväksyntä.

3 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää lähettää suostumuksen hankkimista koskevat esitykset Ahvenanmaan maakuntapäivien käsiteltäväksi.